

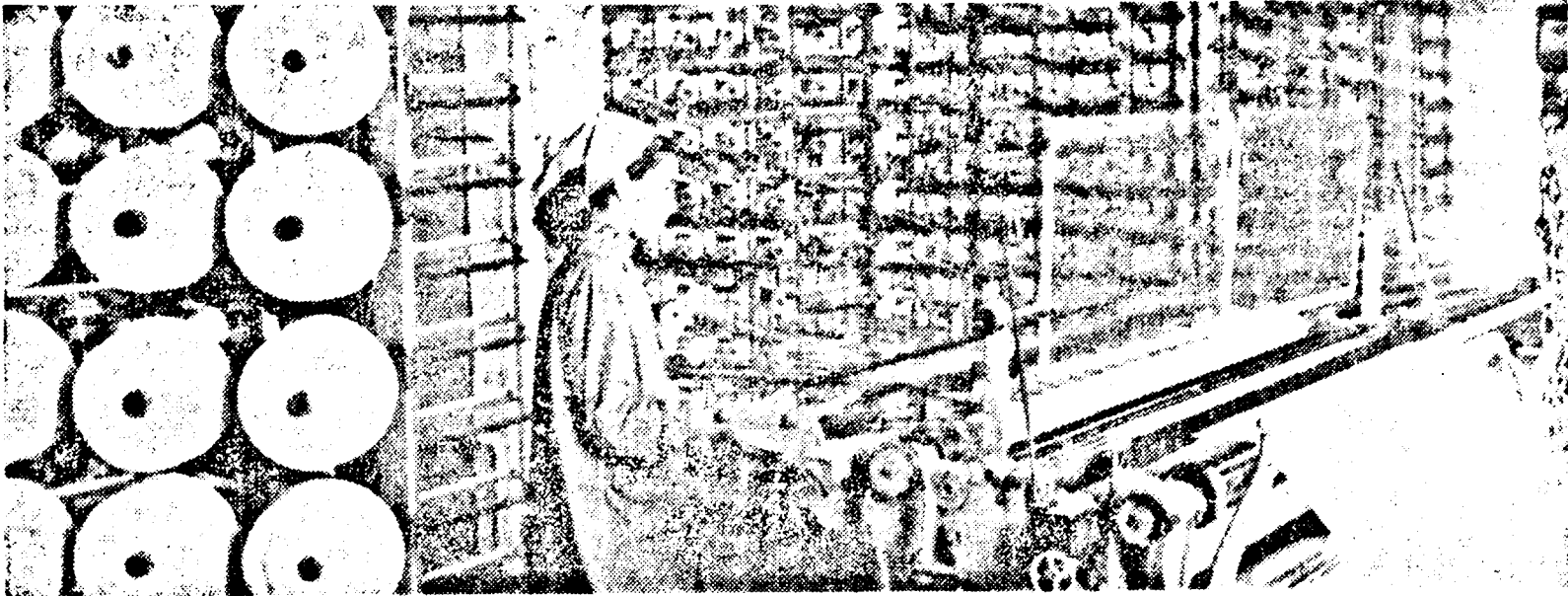
Vörös Lobogó

AZ RKP ARAD MEGYEI BIZOTTSÁGA
ÉS A MEGYEI NEPTANÁCS LAPJA

XXV. évfolyam, 7679. szám

Vasárnap, 1969. november 23.

4 oldal, 30 bani

Készül a szálhenger a szövődék számára

(KELEN FERENC felvétele)

Munkatanácskozás a Román Kommunista Párt Központi Bizottságánál

November 21-én és 22-én a Román Kommunista Párt Központi Bizottságánál munkatanácskozást tartottak az ipari fővállalatok, kombinátok, trösztök és vállalatcsoportok igazgatóinak, a megyei partbizottságok gazdasági titkáraitak bevonásával.

A tanácskozáson részt vettek a következő elvtársak: Nicolae Ceaușescu, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Virgil Trofin, Maxim Berghianu, Emil Drăgănescu, Fațecă János, Petre Lupu, Manea Mănescu, Leonte Răutu, Gheorghe Stoica, Iosif Banc. Jelen volt a minisztertanács több alelnöke, miniszterek, az RKP KB több osztályvezetője, gazdasági káderek.

A tanácskozás keretében az ipari fővállalatok, kombinátok, trösztök és vállalatcsoportok megszerve-

sével és működésével kapcsolatos kérdéseket vitattak meg.

A tanácskozás résztvevői eredményes tapasztalatcserét folytattak az új gazdasági szervezetek kezdeti tevékenységével kapcsolatban, számos intézkedést javasoltak megszervezésük és működésük tökéletesítésére.

A tanácskozás végén felszólalt Nicolae Ceaușescu elvtárs, a Román Kommunista Párt főtitkára. A párt főtitkára hangsúlyozta, hogy az új gazdasági szervek az RKP Országos Konferenciáján és X. kongresszusán a nemzetgazdaság vezetésének, szervezésének és tervezésének tökéletesítése érdekében megállapított intézkedések keretében alakultak meg, majd részletesen foglalkozott az új szervek szerepével és feladataival, hatáskörével a termelés terszerítésében

a vállalatok műszaki-anyagi ellátásában és termékeik forgalmazásában, a profilizálás és a szakosítás, a más gazdasági egységekkel való kooperáció jobb szervezésében, kiért az ipari fővállalatok műszaki tervezőszektorainak erősítésére, valamint a külkereskedelmi javítására. Nicolae Ceaușescu elvtárs kiemelte, mit kell tenni a továbbiakban az új gazdasági egységek szervezésének véglegesítéséért, a szükséges gazdasági és műszaki káderek biztosításáért, majd hangsúlyozta, hogy a központi állami szerveknek intézkedéseket kell kidolgozniuk annak érdekében, hogy az új gazdasági szervek elláthassák a működési szabályzatukból fakadó bízott teendőket és hatásköröket.

Nicolae Ceaușescu elvtárs hangsúlyozta a gazdasági szervezetek, minisztériumok, megyei partbizottságok és szervezetek feladatait az ideai állami terv teljesítésében, s leszögezte: minden előkészítő intézkedést meg kell tenni, hogy már az új év első napjaitól kezdve példásan teljesítsük az 1970-re, a jelenlegi öt éves terv utolsó esztendejére szóló tervet.

Nyolcezer négyzetméter kelme...

Egyenletesen csatognak a vető-
lők a December 30. gyár kettes
szövődéjében. Ugy siklanak a szö-
vőgép egyik oldaláról a másikra,
mint asztalitenisz mérkőzésen a
hőfeher kauszklubba. S ritmikus
mozgásuk nyomán percről percre,
óráról órára sokasodnak a texti-
lák...

Amerre néz az ember, minde-
nyütt ez a kép látható. S a gépek
mellett szorgoskodó leányok és
asszonyok azon fáradoznak, hogy
egy percig se legyen leállás. Mert
ha olykor-olykor szálzakadás tör-
tenik, azonnal megkötik a fonalt,
ugyes kezmozdulatokkal fűstlik ki
a hibát, szaknyelven feszket.

Első benyomásra úgy tűnik, hogy
mindent könnyedén végzik el. Pe-
dig itt is, csakugy, mint a többi
munkahelyen szükséges a megfele-
lő szakismeret, a gyakorlat.
Kern Magda két gépen dolgozik.

Színes frörit anyagokat sző. Ugyes
kezmozdulatain látszik a nagy ta-
paszlat.
— Már husz éve dolgozom a
gyárban, s mindig ezeket az anya-
gokat készítem — mondja, majd
tovább folytatja: — Az évek fo-
lyaman nagy gyakorlatra tettem
szert. A mennyiség mellett külön-
sösen figyelmet fordítok munkám
minőségére is. S az eredmény
nemcsak abban nyilvánul meg,
hogy rendszeresen teljesítem fela-
datomat, hanem keresetem is szép.
Havonta átlagosan 1400—1500 lejt
viszek haza.

Elbeszélgetek Puskás Ilona és
Indrișca Viorica szövőkkel is.
Mindketten tíz-tíz gépen dolgoz-
nak. Talán mondanom sem kell,
hogy nem könnyű feladat ennyi
szövőgépet kezelni. S mégis becsü-
llettel helytállnak. Indrișca Viorica
a következőket mondja:

— Hat évvel ezelőtt kerültem a
szövődébe, mint szakképesítetlen
munkás. Még egy év sem telt
el és szakképesítésben részesültem.
Már huzamosabb ideje dolgozom
tíz gépen, de elmondhatom, hogy
minden különösebb nehézség nél-
kül teljesítem előíránymat.
Ebben nagy segítséget nyújt Lu-
dányi János mester, aki állandóan
gondoskodik a gépek jó működésé-
ről. S ezért köszönettel tartozom
neki, csakugy, mint a többiek.
Munkám eredménye a borítékban
is meg látszik. Az elmúlt hónapban
például 1336 lejt kerestem.

A hatalmas munkacsarnokot be-
tölti a vetelők egyenletes csatoga-
sa. A gépek mindenütt jól mű-
ködnek. Erre ügyel Ludányi Ja-
nos és Enache Marin, a C váltás
mestere.

— Nagy előny számunkra, hogy
a gépek 54 százaléka automata —
magyarázza Sarfalvi Sándor mér-
nök, a szövődé műszaki vezetője.
— Illy módon a napi teljesítmény
is nagyobb, mint régebben. Elér-
tük azt — jelenti ki nemi büszke-
séggel, — hogy naponta 8000
négyzetméter textilt készítenek
terven felül.

— Milyen tényezők járultak
meg hozzá a munkasikerhez? —
érdeklődök.

— Jo a fonál minősége, ezenki-
vül a szakmunkásokkal is rendel-
keznünk. Iden például mintegy 40
textilipari szakkiskolát végzett fia-
talt került hozzánk. Szervetünk
tovább két háromnapos idő-
tartamu szakmai tanfolyamot az
új alkalmazottak számára. Mindez
a termelési terv rendszeres teljesi-
tését és túlzárnyalását eredmé-
nyezte.

Az ütemesség tehát nagyszerű a
kettes szövődében. Erről tanusko-
dik a napi 8000 négyzetméter
tervenfelüli kelme gyártása. S ez
az utam biztosíték arra, hogy a
szorgos szövők határidőn belül
teljesítik majd: Teljesítettük az
évi tervet.

HEGEDŰS ISTVAN

Lapunk tartalmából

- A járművezető
felölőssége és a
alkoholfogyasz

II. old

III. old

- Befejeződtek
román-szovjet
kölcsönös áru
szállítási tárgye-
lások

IV. old

A megyei pártkabinet közli

A marxista-leninista esli
gyetem jövő heti műsora:
HETFŐN november 24-
delután 5 órakor:
— politikai gazdaságtan I
év (a megyei partbizottsá-
szekháiban, 33. szoba),
— történelem II. é (a me-
gyei pártkabinetben, Horia u-
ca 7. szám).

A Szocialista Egységfront Megyei Tanácsának plenáris ülése

Tegnap délelőtt tartották a Szocialista Egységfront Arad Megyei Tanácsa plenáris ülését. A résztvevőket tájékoztatták arról, a tevékenységről, amely a Szocialista Egység-

front Megyei Tanácsa a legutóbbi plenáris óta kifejtett. A továbbiakban ismertették azokat az intézkedéseket, amelyeket a Megyei Tanácsnak hoznia kell a Szocialista Egységfront tevékenységének fokozásáért.

Dénes, te ma jól dolgoztál...

Néhány nappal ezelőtt zajlott le Zerind község honpolgárainak népgyűlése, amelyen mi is részt vettünk. Ugy véljük, az itt nyert tanulságok nemcsak itt, másutt is értékesekké válhatnak, hiszen: a közszfélszépítés-tervezésnek-vezetésének és valóra váltásának problémái nagyjából mindenütt azonosak.

Aligha volna szükség az 1969-es tervnek az értékmérő gyakorlat tükrében történő megvizsgálására, arra, hogy tapasztaljunk az eredményeknek a szembenevetésnek az elkövetett hibákkal, ha nem a jövő érdekében elsősorban. A közszfélszépítés megmondhatatlan utat. A zerindiek azonban idén is számos örvendetes környezetjavító, szépítő eseménynek voltak...

...nemcsak tanult, hanem — igen

dicsegetes módon! — tevékeny résztvevői is.
De akkor mivel magyarázható, hogy a néptanács végrehajtó bizottság beszámolója, az ellenőrzött bizottság jelentése és az elhangzott néhány felszólalás mégsem népgyűlés előtt zajlott le? Itt most csupán arra gondolunk, hogy a népgyűlés NEPES SZAMU részvé-

SIMONFI IMRE

(Folytatás a II. oldalon)

A szántóföldekről jelentik

★ A Lippai Állami Mezőgazdasági Vállalat 2-es számú farmján 328 hektaron foglalkoznak gyümölcs-termesztéssel. Az al-
ma 186 és a szilva 53 hektár termesztésére fektetik a fő hangsúlyt. Évi 1350 tonna tervelőirányzatukkal jóval túlhaladtak. Ugyanakkor exporttervüknek is eleget tettek. Csehszlovákia, a Szovjetunióba, Angliába és Németország Szovjet-
Köztársaságába, valamint belföldön értékesítették a Jonathán, Aranypármén, Sovari, Batul és más almafaj-
tákat.

★ A beruházási előirányzatot a kúrtási és az ujaradi vállalatban 100 százalékosan teljesítették.

★ A neudorfi termelőszövetkezetben a helybeli gépesítő vállalat 1-es számú alegy-

mi gépesítő vállalatában november 20-ig 96 százalékosan teljesítették évi jövedelmi tervelőirányzatukat. Vannak ellenben vállalatok, mint a kisjenői (111 százaléka), a neudorfi (103 százaléka), a szentannai (101 százaléka), a pécskai (100 százaléka), amelyek túlhaladtak tervmutatószámait.

A beruázási előirányzatot a kúrtási és az ujaradi vállalatban 100 százalékosan teljesítették.

★ A neudorfi termelőszövetkezetben a helybeli gépesítő vállalat 1-es számú alegy-

sége a jó munkaszervezés révén 406 hektaron befejezte az évi mélyszántásokat. Ezután az erőgépeket más egységekbe irányították a határolt munkakörök meggyorsítására érdekében.

★ A komlósi termelőszövetkezetben 450 hektaron végeztek talajjavítást. A tavaszi növények részére hektaronként 100 kilogramm szuperfoszfát és 300 kilogramm komplex műtrágyát adagoltak. E termelőszövetkezetekben is a gépesítő végzetek az 1335 hektár mélyszántással.

★ A simándi mtsz-
ben hetente háromszor

Egy lányos mama dilemmája

Ha legalább rak-
táros lenne! — sa-
hajtott az a bizonyos
lányos mama, — De
eszteregályos!

Megpróbáltam meg-
nyugtítani. Először az
érzelmeire igyekeztem
hatni és szív-
hez szólnam esztel-
tem, hogy a lánya
csak olyan emberrel
lehet boldog, akit
szeret. Aztán az-
zal vigasztaltam,
hogy egy eszt-
regályos csaknem ket-
szert annyit keres,
mint egy raktáros.
Ez sem halott. Lega-
lább raktáros lenne
— hajogatta, — i-
rodában dolgoz-
na...

Néha úgy érzem,
helyenként valami
hiba van a szakmun-
kások társadalmi
megbecsülése körül.
A fentiekhez hason-
ló elejtett szavak
nem túlzottan fontos-
sak, egy kispolgári
szemlélet visszhang-
jai. De miért törté-
nik, hogy a szakisko-
lát végzett fiatal
szakmunkás azért
vegi el a közép-
iskolát, hogy irodá-
ba jusson. Az irodai
munkát magam is
szükségeseznek és hasz-
nosnak tartom. De
nem tartom maga-
sabbrendűnek a
szakmunkás munká-
ját. Az a raktáros,
aki napi tevékenysé-
gében a négy száma-
tani alapművelést és
az írás-olvasás mű-
vészetét gyakorolja,
egy cseppet sem vé-
gez magasabbrendű

munkát, mint a mű-
saki rajzot leolvasó
és azt megvalósító
eszteregályos vagy
maros.
Engedjék meg,
hogy meg egy észre-
vetelt tegyek. A nem
alkotó jellegű irodai
munkát már ma tö-
kéletesen automati-
zálni lehet, az em-
bert helyettesíti a
gép. A szakmunkás
munkáját azonban,
nem! Legalábbis e-
gyelőre meg nem.
Ezek szerint jogal-
feltehető, hogy a két

annvira, hogy a
gen mekkorá
Baraton-e az a
aki a lányának
varol, hogy en-
agítalak mell
Nem is ismeren
válaszoltam.
mely az egyre-
kább ipárosodó
szag legfontos-
emberi tényezője
szakmunkást —
tarja egyenrá-
nek az irodai em-
rel. Az ilyen gon-
kodás angyai ala-
megszűntek, de
emberek tudatá
meg megtalálh
Pedig a szakma-
rang.

Mindig társada
megbecsülést jel-
tett, és a jövő-
még inkább azt i-
jelentenie. A jövő
a mai technikai-
dományos forra-
lom eredményei
hekköznapját
lenti, olyan t-
köznapokat. A-
lyek a szakmun-
állandó jelenlé-
szakértelmét és p-
sze megbecsülést
televi fel. A lan-
mama problémá
tehat társadalmi k-
dés — talán ez
nem sikerült m-
győzőnőn őt egy-
kalmi vitában.
nem adtam fel-
harcolt, csak egy-
lalom, ki kell szé-
síteniünk a vita for-
jat. Megéri.

t. 83

ÚJ GYÖKEREK

Kitöröltném az emléket is, de nem tudom. A háborút nem lehet elfelejtetni. És azt sem, ami utána jött, a heti 35 deka kenyéradagot, a milliós szegénységet, a nagy szárazság éveit. Akkor indult meg az új népvándorlás, gyalog, szekerekkel, tehervagonok tetején jöttek székelyföldiek, mozdvidékiek, és ki tudja milyen vidékekről, hogy túlvezséljék az éhség napjait. Munkát, kenyeret, egy szelet kenyéret találniak.

Akinek semmijük sem volt, vagy nagyon kevés, itt maradtak, itt érezték a gyökereket.

Őket kerestem, a szárazság egykori népvándorlót.

Mint ha itt születtem volna

Fazekasvársánd,

— Aki a mi községünkbe jön, szívesen befogadjuk — mondja a néptanács elnöke. Románt, magyart, mind-egy. Így volt ez mindig, a szárazság éveiben is. Sokan itt rekedtek.

Az Ince testvérek az első, akikhez elindultok. Kiserőm, Arató Sándor barátom-iskolátlarsam, a kultúrthozon könyvtárosa, egy egész utcát mutat.

— Ez mind a népi években épült. Ince Sándorék otthon vannak.

— Hogy is volt akkor negyvenhetben Sándor bátyám?

A konyhában ülünk mind a hatan. Ince Sándor, a felesége, a pöttyös, szőke gyerek, a legkisebb, az ugyan-
csak akkora unoka, meg mi, hivatalan-behívott vendégek.

— Nem vagyok hivatalos ember, csak úgy, mint emlék érdekel...

A két kis trónörökös, szőke trónörökös, akik még csak a gagyogás nyelvét beszélnek, fülig lekvarosan a nagy szőke szilvaízes kenyértől, az asszony szoknyájába fogódzva meresztik a szemüket.

— Háromszékről jöttünk. Kézdivásárhely mellől. Csomortásól.

Intek, hogy értem, de házigazdám nem beszédes, muszáj hat faggatni.

— Hogy fogadtak itt akkor magukat?

Az asszonya a szó. Ince Sándorné.

— Minket aztán jól, igazán jól. Így írom, ahogy mondja, s tovább kérdezek.

— Minek állt az ura?

— Csikósnak.

— Hát aztán?

— Aztán juhásznak.

— Tovább.

—Negyvenkilencben a gépnél, aztán a tehénkezelő dolgoztam — szőlt közbe most már a gazda. Napszámban, mert tudja, akkor még így volt. Még nem volt kollektív.

— Nehéz volt?

— Nagy csalódom van, három iskolás, a negyedik, a legnagyobb iskolát végzett, traktoriskolát, az AGV-nél dolgozik. Huszonkét éves, megmósult, át kellett adjuk a régi házat nekik, mi meg ezt vettük ne... Hamar-cót-ezerért, most költöztünk ide, két hónapja.

— Hogy szokták meg az idegenben?

— Nem idegen ez már.

— Mik maguk, minek tartják magukat. Székelyföldieknek, vagy varsándiaknak?

— Hát persze, hogy varsándiaknak.

— Nem mondta senki, hogy mit keresnek itt?

— Az elején még volt olyan, aki mondta, hogy jött-mentek, meg ilyes-

felét, de csak kevesen. Rossz ember mindenütt van, de én dolgoztam, nem vettem fel. Az ember ott érezte jól magát, ahol dolgozik.

— Visszakiváncsognak-e még a székelyföldre?

— En nem — mondja az asszony.

— A rokonok van mikor meglátogatnak.

— Mintha itt születtem volna — szőlt közbe elgondolkodva Ince Sándor.

— Mintha itt születtem volna — ismétli meg még egyszer, körülnéz az újonnan veti házban, mert még nincs egészen kifizetve, de mégis az ő háza, az ő házában.

Bucsurom. Megkérdelem még, hogy van-e valamilyen emlékü. Háromszék-ről.

— Nincs, csak a szegénység.

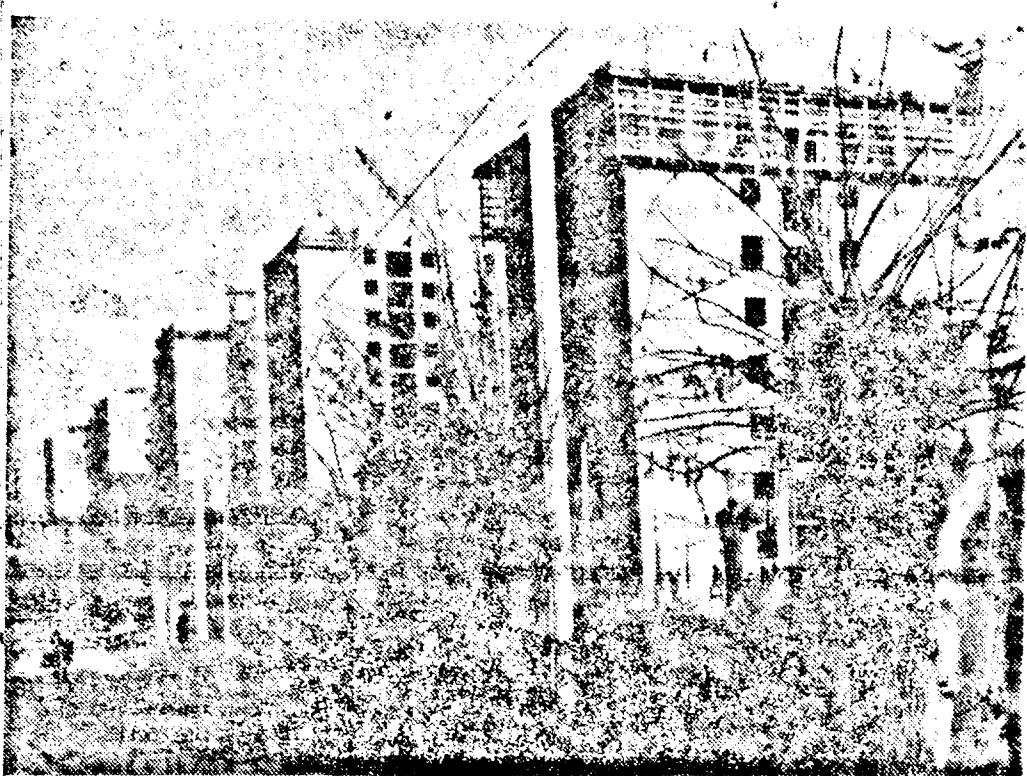
A két szőke kicsi, a lekvaroskenyereket majszoló trónörökösök puszt in-
tenek az ajtó felől.

Most látom csak, hogy rádió is van a konyhában.

Két házjal odébb, az Ince Menvhérték portáján lába kopogtatok. Nincs otthon senki. Csak a szép nagy abukos ház, meg a televízióantenna mutatja, hogy szorgalmas emberek lehetnek!

(folytatjuk)

KILIN SÁNDOR

Romanilor út

A járművezetők felelőssége és az alkoholfogyasztás

Joggal állítják, hogy az alkohol volan mögött ülő ember legnagyobb ellensége. A legsúlyosabb baleseteket éppen azok a járművezetők okozták, kiknek vérben alkoholt mutattak ki.

Véleményünk szerint nem létezik úgynevezett „megengedett” alkoholfogyasztás. Ha iszol, nem ültetsz a volan mögé.

A kutatások bebizonyították, hogy egy fél liter közepes minőségű bor fogyasztása már jelentős zavart okoz a járművezetők reflexeiben, míg egyetlen pohár sör az esetek 21 százalékában gátolja a sofőrt a vezetésben.

Az alkoholfogyasztás leginkább az agyban ideg elő zavarokat, abban a szervben, mely a látást, hallást, az önművelést, a mozgásokat irányítja.

Már elenyésző mennyiségű alkoholfogyasztás esetén is a sofőr vezetési képessége a felére csökken. Kutatások során megállapított, hogy alkoholfogyasztás esetén reflexei jóval lassabban működnek. Ez 80 kilométeres sebesség esetében a fékezésnél 13 méterrel eltolódást okoz.

A mozgások bizonytalanságát, egyensúlyzavart is követi, amely általában abban nyilvánul meg, hogy a járművezető a helyes menetiránytól leter jobbra vagy balra, helytelenül állapítja meg a színeket, egyszerűen nem ura járművének.

Földrajzfűzet jelent meg a Pedagógiai és Tanácsadói Központ gondozásában az V. és a VI. osztály számára. A tantervnek megfelelően összeállított, vizuális feladatokat tartalmazó füzet elősegíti az elméleti ismeretek rögzítését, valamint a térképszármazást és a térképszármazást gyakorlati készségeinek kialakítását. A füzetek ismertetik a matematikai földrajz, a földrajzi helyzet meghatározását, a csillagászat alapfogalmait is.

A gépkocsivezetőknek tudniuk kell, hogy az alkoholfogyasztás okozta ideg zavarok már a részleges tüneteik előtt megnyilvánulhatnak.

Az elmondottak igazolására szeretnénk felemlíteni a következő eseteket:

Duma Teodor, a sikulai Allami Gépesítő Vállalat traktoristája részegen vezette traktorát az országúton; felfordult és életét veszítette.

Gale Ioan, a Mureşul állami mezőgazdasági vállalat traktoristája alkohol hatása alatt vezette járművét és elütötte az uton szabályosan közlekedő Olariu Ion.

November 8-án Gaciu Cornel alkohol hatása alatt vezette a 31-Ar-140 rendszámú autóbust. A Calea Romanilor uton haladva nekicsúszott Neghină Dumitru személygépkocsijának, amelyet / felfordított.

November 14-én Kósa Lajos, a borosjenői IJIL vállalat gépésze holt részegen vezette traktorát Borosjenő utcán. A jármű sárhányóján ült a szintén részeg Cobira Iosif.

LEVELEK – VÁLASZOK

UJLAKI ANNA, ZSIGMOND-HÁZA. Saját és asszonytársai nevében érdeklődik egyes mezőgazdasági elméleti kérdésekről. A kérdésről — miként azt a leveleink elközlésével eltelet egy-két nap múlva valószínűleg ön is észrevette és elolvasta — részletes tájékoztatót jelent meg lapunk 7672. számában. A tájékoztatóból következik, hogy az említett problémák Aradon és Arad megyében is kedvező megoldást nyernek.

Annak idején arra kért bennünket, segítsünk felkutatni egyik kedves ismerősének a második világháború forgatagában elvesztett közeli rokonát. Próbálkoztunk egyelőre sikertelen maradt. Most

újabb levelet írunk egy másik olyan személyhez, akiről feltételezzük, hogy az önként megadott támpontok alapján nyomra vezet-het.

FEKETEGYARMATI LEVELEZŐKNEK. Az ügyet kivizsgáltuk, s itt csak annyit, hogy bár a levelemből közölt arányszám egy kissé eltér attól, amelyről mi a helyszínen meggyőződöttünk, ön helyesen látta meg, és vetette fel levelemben a problémát. Egyik soronkövetkező számunkban írunk róla.

SZÜCS JÓZSEF, ARAD. Azt írja: az Áramszolgáltatási vállalat önön követeli az a villanyórát, amelyet az ön egyik volt lakója vett meg, szerelt fel, s amelyet aztán

elköltözésekor az illető magával vitt. A további fejlemény: az új lakó költözött be és az új villanyórát szerelt fel. Úgy tűnik: az ügy ilyenformán annyira leegyszerűsödött, hogy már nem is jelent problémát. Csakhogy: az új lakó bizonyos hozzájárulást követel öntől a villanyórahoz, azzal érvelve, hogy a készülék emeli az értékét annak a házának, amely az övé. Uzenjük: a régi lakó nem követelt el törvénybe ütköző büntetést vagy kártérítést. Az új lakó sem, viszont nem áll jogában semmiféle anyagi hozzájárulást követelni öntől. A villanyóra ugyanis nem számítódik be a ház értékebe.

S. I.

óránvit önkénteskedett. Mégis előfordult, hogy ennek is, annak is egy teljes napot számítottak be. Márpedig ha önkéntes munkát végez, az nem is jár ugyan, de azért: önzert is van a világon! Es bizony igaz van a szorgalmasnak, ha tiltakozik, hogy azzal vegyék át egykálap alá, akinek többekévesbe mindegy, hogy mit tartanak róla. Helyesen említették meg Tyukodi József, községi partitkár — megannyi más jó meglátása mellett — a SZEMÉLY SZERINTI pontos nyilvántartás szükségességét.

Te ma jól dolgoztál, Dénes! — szóljon a dícsért valahogy így, barátságosan, közvetlenül, megnyerően, emberül.

S ha azt a választ kapja a vezető az egyszerű honpolgártól, hogy: Te is, Mihály, vagy Te is, Józsa — erre legyen büszke az a vezető.

S lehet is, mert Zerinden — kisebb hibákkal eltekintve — a vezető is jól dolgozik; nem üres szövegszerű, hogy ebben az esztendőben például nagyot lépett előre a község. Csakhogy mi itt korántsem arra vigyáztunk, nehogy a pozitívumok vagy a negatívumok közül egyikből vagy a másikból több vagy kevesebb kerüljön irásunkba — a tanulságok érdekelték.

Egyébként azzal a mélységgel meggyőződéssel járjuk sorainkat, hogy: lesz Zerindből is, lesz — nem is olyan sokára — rendezett, gyönyörű község!

Tájékoztató

Hasznos tapasztalatcsere

Immar hagyományra vált, hogy az Egységügyi Iskolacsoport másodikéves hallgatói baráti összejövetelen csatlakoznak ki tapasztalataikat első éves kollegáikkal. Péntek délután a társadalmi asszisztens szak növendékei rendeztek jól sikerült találkozót, melyre meghívták az elmúlt tanév végzettjeit is. A hasznos tapasztalatcsere rövid műsor és tánc követte.

Honnan jöttek a sárga gépkocsik?

Tegnap délelőtt több olvasónk érdeklődött telefonon: autos-rele érkezett Aradra? Ugyanis az Astoria szálló előtti parkoló helyen hosszú sorban álltak a piros feliratu, szállodai címkékkel díszített külföldi rendszámú autók.

A különös karaván a jugoszláv Dalmaciaturist cég belgrádi képviselőjének gépkocsijából állt. Több napos romániai körutjuknak második állomása volt Arad.

Az Orvostudományi Társaság aradi fiókja mellett megalakult az orvosok és gyógyszerészek megyei kollegiuma. Elnök dr. Ardean Stefan, alelnök dr. Benchea Vrabie Victoria, a kollegium titkárja Budişan Delia gyógyszerésznő.

A Községgazdálkodási Vállalat idén 9 millió lej értékben végzett utkarbantartási munkákat. Következnek a gáji Dunării utat. Hozzáfoglaltak a községi Trotuşului utca rendbehozásához is (év végéig a munkálatok 40 százalékát végzik el). Rendbehozták a kasszentmiklósi Fiacara utcát (amely a Libertatea gárház vezet). S noha a munka kissé akadózott, úgy tervezik, hogy a jövő hét végére megkezdik a Hegyaljai Villamosító utca aszfaltozását is. A vállalat utkarbantartó részlegének kollektíváját dícséri az Angyalok utca vezető út mintegy 3 kilométeres szakaszának aszfaltozása, s az 6. érdemű a Hegyaljai Villamosító utca előtti ter rendbehozása. Jövőre megkezdik a Varut rendezését, melynek értéke mintegy 2 millió lej lesz. Tervebe vették az Avram Iancu tér átrendezését. A Hunedorei és a Dornei utcák aszfaltozását.

Ugy tűnik, a fenti esetekben az említett vállalatok keveset tettek a terén.

VELEA GHEORGHE alezredes a Megyei Milícia közlekedési osztályának főnöke.

Bábszínház

Vasárnap, november 23-án fél 11 kor. Báiatul şi piticul ştie tot.

A KOLOZSVARI RÁDIO MÚSORÁBÓL

Róman nyelven: 7.00 A kívánság hullámhosszán. 7.25 Ifjúsági híradó. Magyar nyelven: 7.45 Reggeli muzika. 8.05 A lakón ki-vül mit biztosít 30 000 embernek a kolozsvári Györgyalvi negyed.

Hétfő, november 24.

BUKAREST I.: 5.05-től 9.30-ig Reggeli szórakoztató műsor. — 9.30 A rádió irodalmi hetilapja. — 10.30 Elena Dima Torimán és Valentin Teodorian operariátok énekel. — 11.45 Orvosi tanácsadó. — 12.00 Nepek dalaiból és táncából. — 12.30 Népzene. — 13.22 Kis zenei magazin. — 14.30 Adas katonának. — 15.28 A hét zeneszerzője: Friedrich Chopin. 17.05 Ifjúsági adás. — 17.30 Zenekedvelőknek. — 20.20 Ernesztu-versek. — 20.45 Rádiószínház. — 22.20 Sport. — 0.03-tól Éjszakai esztádműsor.

BUKAREST II.: 6.00 Reggeli zenei műsor. — 8.10 Pioniroknak. — 8.25 Híres előadóművészek: Clara Haskil. — 9.30 A Botosani megyei Sztáfanesti közeg művelődési otthonának kórusa énekel. — 10.30 A fantázia szárnyán. — 12.15 Zene és a közönség. — 12.40 Szocialista országokból. — 13.00 Deli hangverseny. — 13.30 Színpad. — 15.00 Mindenről, mindenkinek. — 16.55 Orvosi tanácsadó. — 17.00 Őszi pasztell — könnyűzene. — 18.00 A kolozsvári Gheorghe Dima zenekonzervatórium félév-százados évfordulója. — 18.30 Zenei variété. — 19.30 Könyvek. — 20.25 Rádiógyermek. — 21.05 Beethoven Fidelio nyitány és IV. Szimfonia. — 22.30 Regi hangszerek. — 23.35 Hamza György hegedű. — 23.57 Szimfonikus hangverseny.

A BUKARESTI RÁDIO MAGYAR NYELVŰ ADASA

Reggel 7.30—7.45-ig a 261. 330 és 390 méteres hullámhosszon. Valamint délután 15—16.15-ig a 261. 330 és 390 méteres hullámhosszon és este 18.45—19.00-ig a 261 és a 330 méteres hullámhosszon beszámoló az ország és a nagyvilág eseményeiről.

A KOLOZSVARI RÁDIO MÚSORÁBÓL

Róman nyelven: 6.15 Mezőgazdasági híradó. 6.20 Sport, zene. 12.00 Miről irnak az újságok. 12.05 Műsorlevezetés. 19.00 Hangos híradó. 19.10 Népi táncok. 19.25 Arany-szalagtarunkból. Magyar nyelven: 7.00 Hétfő reggeli hírek, sport. Méhes György jegyzete. 12.30 Közepiskolák fokon: népművészeti iskolák. Szamosújváron. Deseán és Ilondán. 12.40 Az 50 esztendő Gheorghe Dima Zenekonzervatórium kamarakórusa énekel. 18.00 Hangos híradó. 18.15 Ki mit szeret. 18.45 Falusi krónika.

Múzeum

As Aradi Múzeum megtekinthető naponta 10—13 és 17—20 óra között a Kulturpalotában. Hétfőn zárva.

A Múzeum alábbi osztályaival vannak nyitva: — Róman népművészeti kiállítás; — Régészeti kiállítás; — Képzőművészeti tárlat; — As 1848—49-es forradalmi múzeum.

Tájékoztató

Az aradi meteorológiai intézet jelenti: ma, november 23-án változó idő, jobbára felhős égbolttal. Helyi eső lehetséges. Mérsékelt, időközönként meglehetősen déli szél. A hőmérséklet nem változik. A várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 5—8, a legmagasabb nappali hőmérséklet pedig 13 és 18 fok között váltakozik. Várható időjárás november 24-én és 25-én: továbbra is változó, csapadékos idő. A hőmérséklet lassan csökken.

A Népi Egyetem műsora

HÉTFŐN, november 24-én: A Volga és gazdasági jelentősége. Gnanđ János tanár.

KEDDEN, november 25-én: Stendhal: Vörös és fekete. Doina Comloşan, egyetemi előadó, Temesvár.

SZERDÁN, november 26-án: Európa művészete a XVIII. században (I. rész). Delia Petru egyetemi lektor, Temesvár.

CSÜTÖRTÖKÖN, november 27-én: Az emberi szív és fontosabb funkciói (vetítéssel). Dr. Stefan Weiss.

PÉNTEKEN, november 28-án: A jelenkori világirodalom története. Mózer István.

Az előadásokra a Barátság Házában kerül sor (Közársaság útja 78. I. emelet) délután 5 órai kezdettel és gazdasági szemléltető anyag teszt látványos.

Ne feledje el megújítani előfizetését a VÖRÖS LOBOGÓ-ra!

APRÓHÍRDETESEK

ELADÓ új ház, Galsa 641. Erdéklődni Lengyel, katolikus parochia. Világos. (340)

DIÓ kombinált szoba, kétszék-rendes hálószoba eladó, részlet fizetésre. Piaţa Veche 6. (341)

ELCSERÉLNEM kismertű vadonát új fűrdőkadamat jó állapotban lévő nagytű. 6 Martie 18. (342)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

EZUTON mondunk köszönetet mindazoknak akik szeretett feleségem Meri Anna temetésén résztvettek, és ezzel fajtalmunkat enyhíteni igyekeztek.

Gyászoló Méri család (343)

Színház

VASÁRNAP, november 23-án délután fél 4 órakor: Un petec de cer (berletésűnet). este fél 8 órakor: Tara fericirii. (Berletésűnet).

CSÜTÖRTÖKÖN, november 27-én 19.30 órakor: Dona Juana (I. berlet).

SZOMBATON, november 29-én este fél 8 órakor: Dona Juana (B. berlet).

VASÁRNAP, november 30-án este fél 8 órakor: Dona Juana (C. berlet).

Filmek

MUREŞUL: Veszélyesebbek, mint a férfiak (10, 12, 14, 16, 18, 20).

STUDIO: Veszélyesebbek, mint a férfiak (11, 15, 17, 19, 21).

IFJUSÁGI: El dorado (11, 16, 18, 20).

VICTORIA: Lány a parkban (11, 14, 16, 18, 20).

PROGRESUL (Ujarad): A Kék Madár hajó (17, 19).

SOLIDARITATEA (Gáj): X komisszár és a három zöld kutya bandája (16, 18, 20).

MIKELAKA: Szerelmesek paradicsoma (19).

CFR (Grădite): X komisszár és a három zöld kutya bandája (17, 19).

A VIDEKI MOZIK MÚSORA

PECSKA: Becsületbeli kérdés. Gyilkosok.

LIPPA: Angelika és a szultán.

BOROSJENŐ: Lányok egyenruhában.

KISJENŐ: Illuziók.

SZBNTANNA: A pillanat embere.

RADNA: Saját pályán.

NAGYLAJ: Mindent a nevetéssért.

KÜRTÖS: Vátsott kamasz.

VILÁGOS: A megszelídhetetlen Anglika.

PANKOTA: Ifjúságnak ifjúsága.

VINGA: Elieített házasság.

SEBES: Csodálatos idők Spes-sarban.

KÖRÖSBOKÉNY: Hanka.

Televízió

November 23, vasárnap.

8.45 Gyermekek és iskolások műsora.

10.15 Faluműsor.

11.20 Szimfonikus hangverseny.

11.55 A haza vártáján.

12.30 Magyar nyelvű adás.

13.40 Vox Maris — tv-film.

14.05 Labdarúgás: Farul — Steaua — közvetítés Konstanból.

17.00 Magazin.

19.00 Híradó.

19.30 Népzene.

20.30 Rajzfilmek.

21.00 A teuton lovagok (II).

21.30 Riport.

21.55 Könyvzene.

22.10 Híradó.

22.30 Mi újság a filmvilágban.

22.55 Románia—Magyarország férfi kézilabda mérkőzés (részletek).

November 24, hétfő.

18.00 Műszaki konzultáció.

18.20 Vita.

18.50 Folklor-műsor.

19.00 Híradó.

19.20 Politikai jegyzet.

19.30 Gazdasági szemle.

20.00 Üvöltő szelek (III).

20.50 Románia—Dánia férfi kézilabda találkozó a második rész közvetítése Temesvár-ról).

21.20 Hírdetések.

21.30 Reflektor.

21.40 Metronom és stopperóra kö-zött.

22.30 Híradó.

22.45 Színházi aktualitások.

Dénes, te ma jól dolgoztál...

(Folytatás az 1. oldalról)

telt feltételez, márpedig Zerinden a művelődési otthonnak ezuttal a kisterme sem bizonyult túl kicsinek. A községhez tartozó Fekete-gyarmatról például senki sem jelent meg. Pedig ebben a faluban éppen a jövő évre vár annak a feladatnak a hön öhajított valora váltása, amely Zerinden már régóta tény: a villamosítás! (Fekete-gyarmaton csak két utcában egy villany). Vajon mi tartotta vissza őket? ... És a zerindieket?

Nem volt-e talán világos, könnyen áttekinthető Kóteles Mihály neptanácsai elnök tavalyi, vagy talvaly előtti beszámolója? Vagy tal nem mondhatta el bátran mindenki bíralatát. Véleményét, javaslatát? Avagy ezeket a vezetőseg nem vette volna figyelembe? Az előző évek eseményei, összességükben tekintve őket, tagadják mindeme feltételezések jogosságát. A 69-es esztendőben a neptanács különösen szép eredményeket ért el a lakosság öhajai teljesítésének szervezésében, a közháznú munkák vezetésében. Több mint két kilométer-t a falu szélén létesítettek beton-járdát, hidakat, átjárót építettek stb. Azt is örömmel vehettük tudomásul, hogy a munkaszerető, derék zerindiek — azzal, hogy a tervezettnél sokkal nagyobb szabasu

hazafias munkát végeztek — nem kevesebb mint huszezer lejt takarítottak meg újabb közháznú célok-ra.

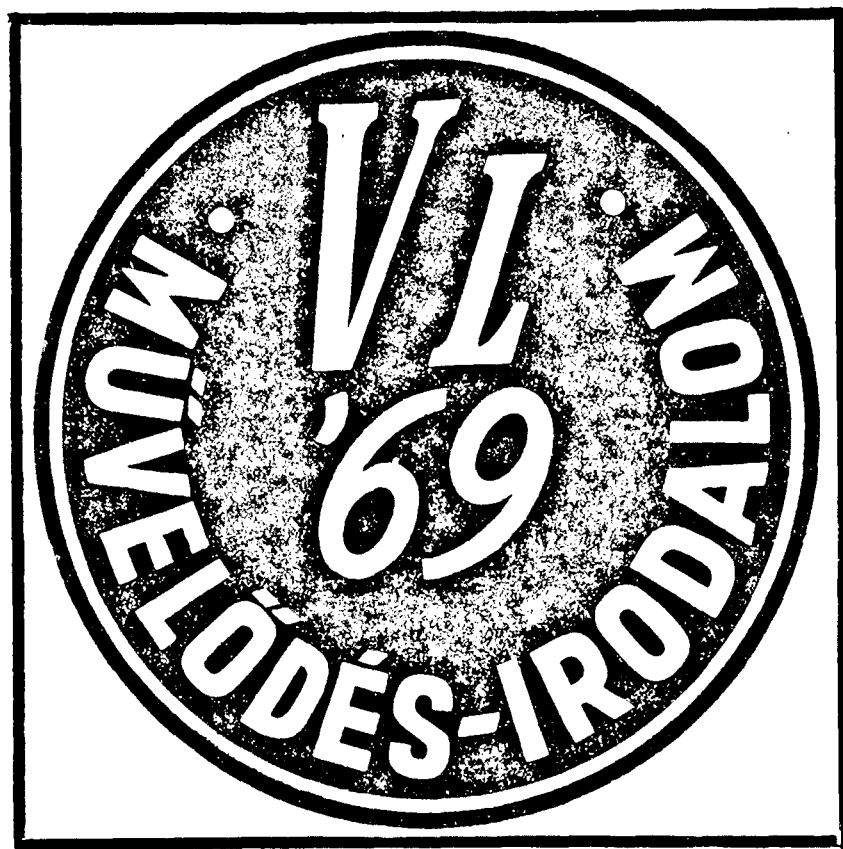
Mi azonban mégsem térnénk olyan könnyen napirendre afölött, hogy a tervnek éppen egy olyan része nem teljesült, amelynek való-lóra váltását igen öhajította a lakosság. És támogatta is volna. Nem annyira a park tervbe iktatott bekerítésre gondolunk (bár ez is mulasztáthatatlan feladat), hanem mindennek előtt az olyan sá-rengek felszámolására, amilyenek például a Középső utcában vagy a Zsaróban terpeszkednek. Igen, ide a járdát mielőbb, — türelmetlenül öhajítja s ezt az akaratát azonnali tettekben kívánja kifejezni a lakosság. Mert mi történik, ha az ígértnél, sőt a tervnek sem min-denik részlete valik tette? Vagy mi történik például, ha a fekete-gyarmatiak ígérteit kapnak (kap-tak is a neptanácsai választások idején), hogy az év második ne-gyedében villamosítják a falut, s mindez csak szép szó marad? Ha az év folyamán erre vonatkozóan még csak kellő indoklást sem kapnak a neptanácsai vezetőktől (akik a kérdést nyilván átfogóbban ismerik), nemde hajlamosak lesz-nek arra, hogy a sikertelenséget a neptanácsot okolják? És mellőzik azt aényt, hogy a falubeliek egy

része inkább csak önmagára kelle-ne, hogy vessen, mivel nem fizette ki a hozzájárulás ráeső összegét. Másfelől viszont az is igaz — és ezt a véleményünket Kóteles elnök és Marinescu neptanácsai könyvé-lől egyaránt megerősítette —, hogy: elég volna csak hozzáfogni a villa-mosításhoz és egészen biztos, hogy maris sietne a hozzájárulással mindenik fekete-gyarmati, egyesek ha előbb nem is, de akkor feltét-lelenül igen, amikor a huzal a há-zuk közelébe érne.

Ki kell hát törni végre a bűvös körből! A hosszas várakozás és vá-rakoztatás, a mindket részről törté-nő pusztá ígérgetés — bénítólag hat a cselekvésre.

A bűvös körből történő kitörés azonban más kérdéseket is kivált. Először is a zerindi neptanácsnak osztatlanul elnyernie az emberek bizalmát? Vagy ha nem, akkor ez nem áll-e kapcsolatban elsősorban azzal, hogy az évi tervek egyes célkitűzései papíron maradtak, az-az: nem váltak a köz javára. Ugy gondoljuk, a feleletet egyuttal a zerindi népgyűlés részvevői önkény számaruk okára is rávilá-gítanak. Az okok persze nemcsak ezek lehetnek.

Megemlíthetjük például, hogy volt, aki szinte naphosszat köz-munkázott, de akadt olyan is, aki ugyanazon a napon alig egy-két

Ma indul a bukaresti televízió magyar adása

1969. november 23. vasárnap déli 12.30 óra.

Magyar adás kezdődik a román televízióban. Emlékeztető pillanatot, akár az az 1945-ös, amikor beindult a román rádió magyar nyelvű adása, S. I. am, szocialista rendszerünk — a magyar nyelvű sajtó, rádió után — új fórumot teremtett a nemzetiségi kultúra fejlesztésére.

Az indulás előtti napokban a román televízió magyar nyelvű szerkesztőségében jártunk. Elkészült az első adás filmtekercse... Sándra Tárnu, a román televízió népszerű bemondója ma, pont 12.30 órakor átadja a szót Széles

Annának, aki köszönti a nézőket.

„A szerkesztőség nevében szeretettel köszöntöm mindazokat, akik a képernyő előtt velünk együtt izognak az indulás sikereért. Kezdejük hát... Aztán felvillan az új adás két nyelvű felirata, majd Péterfi István akadémikus mond bevezetőt. Ezt követi a hirdető, majd az EREN '69 nemzetgazdasági kiállításról készült filmfelvételek jelennek meg a képernyőn. A riportfilm után a Marosvásárhelyi Állami Ének- és Táncegyüttes műsorában gyönyörködhetünk. Örömmel fogadjuk a román televízió magyar nyelvű adásának első irodalmi műsorát. A Korunk szerkesztőségével Gáll Ernővel, Balogh Edgárral, Kántor Lajossal találkozunk... Emlékműsor a sepsiszentgyörgyi 1. számú Liceum megalakulásának 110. évfordulójára. Majd Tomcsa Sándor „Anna vagy János” című humoriskjét adják elő a Kolozsvári Állami Magyar Színház tagjai: Rendező: Márton János. Öriasi itt a forgalom. Harom szerkesztőség tagjai rohannak le a fel. Igen, harmincöt perc, ez nem tévedés. Az utolsó simításokat végzik a román televízió német nyelvű adásán, amely november 29-én indul.

A második magyar nyelvű adásra csütörtökön, november 27-én 17.30 órakor kerül sor. Ezen minden héten kétszer, vasárnap és csütörtökön, ugyanabban az időben...

Most, az indulás napján sok sikert és eredményekben gazdag munkát kívánunk az egész munkaközösségnek.

KOVÁCS SÁNDOR

Két ismeretlen aradmegyei betyárballada

A vadász ballada Rózsa Sándorról szól. Ismétlődő sor szerkezete régi folklór-motívum. A ballada szintén több változatban elterjedt; ismertebb az „Erdőgyászban van” változat, mely természetesen vidékenként más és más helységnévre cserélődik. Patkó Bandi hetvenkedő betyár mítoszával szemben, ez már a bujdosó betyárvilág kesergő hangulatát hirdeti. Az első három strofa követi a ballada közmert szövegét, az utolsó két strofa viszont eredeti helyi változat.

A nagy erdő gyászban van

A nagy erdő gyászban van
A nagy erdő gyászban van,
Rózsa Sándor halva van,
Rózsa Sándor halva van.

Még vasárnap délután
Még vasárnap délután,
Setált a lányok után,
Setált a lányok után.

Édesanya utána
Édesanya utána,
Sándor fiam jer haza,
Sándor fiam jer haza.

Édesanyam nem megyek
Édesanyam nem megyek,
Még az éjjel vegezek
Még az éjjel vegezek.

Édesanyam kerdezem
Édesanyam kerdezem,
Van-e ingem szennyesen?
Van-e ingem szennyesen?

Ha nincs ingem szennyesen
Ha nincs ingem szennyesen,
Hagyok egyet veresen
Hagyok egyet veresen.

De azt osztán mossá ki
De azt osztán mossá ki,
Még ne tudja valaki
Még ne tudja valaki!

Lejegyezte: BONDAR FERENC

K. G.

Patkó Bandi

Nem messze van ide Kismargitta
Környe körül folyja az a Tisza.
Környében topolyai csárda
Abban mulat egy betyár bujában.
Arra megy a csendőrk kapitánya
Azt kerdezi ki ez a sarga?
— Jó bort iszik ennek a gazdájá
Most jött ide nincs egy feloraja.
— Kúldje ki hát ennek a gazdáját,
Nem bántjuk mi, ha megadja magát.
— Ki sem megyek, meg sem adom magam
Kinek tetszik vigye el a lovam!

H.

Lovam, lovam nem annyira bánom
Rajta levő kisnyergem sajnálom.
Abban hever szászkeri forintom.
Patkó Bandi így adja fel a szót
Láttak-e már egy lovon két patkót?
Ki nem látott jöjjön látsára,
Ra van írva a lovam határa.
Négyet visel sarga lovam lába.
Kertő fel van verve a csizmamra.
A hetedik magam vagyok Patkó
A korommarosnál jó bor ivó.

Lejegyezte: CZANK IREN

Ion Slavici és városunk

Ion Slavici, a neves prózaíró, 1848. január 18-án született meggyenben, Világoson. Otthoni tanulmányok után, 1859 őszén került Aradra. Városunkban öt évig tanult. Növendéke a nagyváradi helyi gimnáziumnak. (Az iskola 1852-től lett modern, nyolcosztályos középiskola). A szorgalmas és tehetséges ifjú később, emlékirataiban, szívesen emlékezett vissza aradi diákéveire. (A tudományos kutatók kiderítették diákszállását. Egyik éven a mai korzón lévő nagy házban lakik, a másik éven a mai Piața Sirbească régi 2. sz. házban). „Budula Taicini” c. elbeszéléseben örökítette meg szűkös és mégis derűs tanulóéveit. És érdekesen emlékezik meg az itt töltött évekről „Lumea prin care am trecut” c. önéletrajzában is. 1863-ban elhagyja Aradot és Temesvártól tanul tovább. Diákkorában olvasója

volt a Muguri c. helyi ifjúsági lapnak és tagja az 1862-ben alakult román olvasóegyletnek. Váradon is tanult, majd városunkban szeretne ösztönözni. Végül Nagykarolyban szerzi meg az érettségi bizonyítványt. Bécsi joghallgató korában

Helyi hagyományaink

köt szoros barátságot Eminescuval. Betegsége miatt, egy ideig, „mezei jogászokdók” és közben az Arad megyei Komlóson jegyzői irnok. Érdekes élménye ennek az időszaknak, hogy megismeri az elnyomott nép életét és sokat hall a „szegénylegények”-ről. Műveinek mel-

lati erre vezetik vissza a „Jószerecsen malmát” c. elbeszéléseinek témaválasztását. Első nyomtatott cikke (pedagógiai tárgyú) az aradi Speranția c. folyóiratban látott napvilágot 1871-ben. 1872-től ügyvédőként városunkban, Mircea V. Stănescu irodájában. Jelentős szerepe van egy ekkoriban Paulson lejárásodott parasztmegmozdulásban. (Az erre vonatkozó dokumentumokat aradi kutató, Ion Nicu, tette közzé 1964-ben). 1872-ben elkíséri Arad környéki vendégszerzésre I. D. Ionescu, a neves szász író, „Jelentős Slavici szerepe az aradi kultúra felvirágztatásában is” — mondja legújabb életrajziója, D. Vatamaniuc. (Vö. Ion Slavici și lumea prin care a trecut. 1968).

Érdekes előadássorozatot tart a román irodalom történetéről. Közmuipari kiállítást is tervez. Munkatársa a helyi „Gura satului” c. élelaphoz. Cikkait aléven közli. Mivel nem választják meg jegyzővé, tanár szeretne lenni az aradi tanítóképzőben. Végül Nagyváradon leveletárosi állást kap. 1873-tól külső munkatársa a Lumina c. aradi folyóiratnak. Itt jelenik meg érdekes cikke városunk román nyelvű tanítóképzőjéről. Rövid bécsi gyógykezelése idején is buzgó munkatársa az említett lapnak. 1874-ben lasiba költözik. Kapcsolata ezután sem szűnik meg az aradi lapokkal. Irói pályájának erről a kezdeti szakaszáról, legújabb az aradi Központi Könyvtár bibliográfiái kiadványa közöl igen érdekes adatokat.

fuzargyáras

Könyvespolc

Az Irodalmi Könyvtáradó magyar szerkesztőségének gondozásában hamarosan megjelenik Moravhá Imre 333 afonizmusai: Szabó T. Attila Anyanyelvünk életéből (tanulmánygyűjtemény). Benedek Elek: A családunk (mesegyűjtemény); Beke György: Bűnbán (társalános regény); Telegdi Magdolna: Utazás (regény); P. Lengyel József: Kigyűjt (novellaskötet) és a Horizont sorozatban V. Akszonov: Felutazás a Hold felé című regénye.

VÁRAKOZÓ

A nyáron még izgatottan kapcsolódtunk be tévé készülékeinket, számoltunk vissza együtt a Cape Kennedy-i kilövő központ idomérőjével. Ma már az újsg utolsó oldalán jelenik meg a hír, két fontosabb tünő mondat között jegyezzük meg: másodszor is Holdra lépett az ember.

Akkor, az első meglepetés után, kirobant a vita. A Kosmosz meghódítása egyértelmű a halhatatlanság meghódításával — mondták az optimisták — az ember nem fog együtt pusztulni a Földdel, mert az utat végtelemben még márt nyitva áll. A pesszimisták a technika utalmától féltek az emberiséget, az ag-

gódok az éhezők millióit vetették össze az úrkutatásra fordított milliárdokkal. A közömbösek, kik mindig masoktól várják életük megváltoztatását, közömbösségek hangzottak.

Valamikor mi emberek ugyanígy komdaltunk az első mentálunk az első rádiót, filmvetítőgépet és repülőt. Ma elkönyveljük, hogy van és dühöngünk, ha kégett egy ellenállás és nem halgatunk az esti műsorra, ha elszakad a film, ha erős szél miatt nem száll fel idejében a repülőgép.

Amerikában már tizenhat óraon írt-

koztak fel az első Hold-kiindulásra és a világon éppenhogy tudomásul vették az Apollo-12 indulását.

Városunk. És elérkezett a perc, amikor leszálunk a Marsra, elolvasztjuk az Antarktiszt jegmezőt és nem fog szomjazni a Föld, és ismét fellángol a vita optimisták és pesszimisták, aggódók és közömbösek között.

Valahányszor megszűnik kommentálni valamit, azt jelenti, hogy elkényveljük az eddigi eredményeket, napirendre tartunk főlátunk és várjuk azt, ami eljön, és utabb, határozottabb eredmény lesz minden eddiginél.

Zsuzsánky Attila

Hétvégi jegyzetlapok

mentálunk az első rádiót, filmvetítőgépet és repülőt. Ma elkönyveljük, hogy van és dühöngünk, ha kégett egy ellenállás és nem halgatunk az esti műsorra, ha elszakad a film, ha erős szél miatt nem száll fel idejében a repülőgép.

Amerikában már tizenhat óraon írt-

BODOR ADÁM

A KALAUZ

— Szóval nincs jegye — mondta a kalauz az úts sarkában egy magában gubbasztó utasnak. Az utas a rányújtott elem-lampára fényében inkább mosolygósan, mint megszeppenve bologott a kalauznak.

— Baj — mondta a kalauz. — Akkor le kell szállni. A következő állomáson le fog szállni. Az utas bólintott. A kalauz behúzza maga mögött az ajtót és tovább járta a fülkét. Az utolsó áztán maga is beült, itt még ketten voltak.

Kis idő után az egyik utas megszólalt:

— Ha lenne még valaki, tromfolhatnánk egyet. De csak hárman vagyunk.

— Akkor nézzünk kifelé, az ablakon — mondta a kalauz. — Az is valami.

— Elég unalmas dolog — mondta az egyik utas.

— Unalmas — mondta a kalauz.

— En hetente egyszer utazom — mondta az előbbi utas. — Minden szerdán. Kezdem utatni ezeket a szerdai éjeleket.

— En is hetente utazom, de nekem ez még nem alakult eny-

nyire lá — mondta a másik.

A kalauz az ablaknak nyomta homlokát, úgy bámult kifelé. — A végén majd kalauzok.

— Persze.

A páras ablakon fények cikáztak. Állomások közeledtek. A kalauz felállt.

— Majd visszajövök — mondta. A vonat begördült az állomásra. A kalauz leereszkedett a nedves peronra, s miközben a fel- és leszálló utasokat nézte mélyrejt szippantott az éjszaka hideg levegőjéből. Amikor a vonat füttyentett visszazsúzott és végigjárt a fülkét.

Az az utas, akinek nem volt jegye, most is az ülés sarkában gubbasztott, s amikor a kalauz elem-lampájával rávilágított, kissé almosan, de kedélyesen elmosolyodott.

— Itt volt az állomás és nem szállt le. Akkor a következőn le fog szállni.

Az utas nem szólt egy szót sem, csak bólintott.

— Ha nem száll le, megbüntettem. Meg kell büntetnem.

A utas bólintott, a kalauz pedig visszatért a fülkébe, ahol a másik két utassal ült.

— Mégis verhetnék egyet — mondta az egyik utas. — Egy huszonegyet.

— Vértjón — mondta a másik.

— Verjenek ketten — mondta a kalauz. — En közben kinézek az ablakon. Búvezek kénezn a sötétbe.

Az egyik utas elővette a kártyákat és játszani kezdett. A kalauz lenézett a tórtas alatt húzódó keskeny számlásokra, a barázdákra, amelyeken ugrálva vonult végig egy-egy kivilágított ablak fénye. A vonat itt lassan haladt, emelkedett a pályra.

— Hány óra lehet? — kérdezte az egyik utas, játék közben.

— Megkérdezzük a kalauz urat — mondta a másik.

— Negyed három — mondta a kalauz. — Éjszaka van.

— Kezdem most már nagyon utatni ezeket a szerdákat — mondta az utas, aki minden szerdát éjjel utazott.

— Kér meg lapot? — kérdezte a másik.

A kalauz, ahogy a vonat befutott az állomásra, leugrott, el-sétált a kútig, ahol egy acélszöbél állomáson csorgott a víz, tölti, nevezte egy darabig, hogy veszt vízet a mozdony, aztán amikor indított, felszállt és végigjárt a fülkét. A fülkék most

is jobbára üresek voltak, csak az utas, akinek nem volt jegye, az gubbasztott most is a sarkában. A kalauz eloltotta az elem-lampát és főkapszolta a villanyt.

— Nem szállt le. Ez baj. Az utas bólintott.

— A következőn most már le fog szállni. Jöjjön, menjünk.

A potyautas most is kávé mosolygósan nézett a kalauzra, lealkasztotta oldalaskáját és a fejébe nyomta kucsmáját.

— Jöjjön. — A kalauz az ajtóban állt.

Kileptek a folyosóra, a kalauz a vállára tette a kezét és elvezette a fülkéig, ahol azelőtt ült.

— Ide bemegyünk — mondta. — Tud kártyázni? — kérdezte az egyik utas, amikor látta, hogy most már négyen vannak.

A potyautas bólintott.

— Akkor üljön oda a kalauz ur mellé.

A kalauz az ablak felé fordulva ült. Lejátszottak egy pár partit, de a kalauz allandán kifelé bámult.

— Ki nyer? — kérdezte egy idő után.

— A kalauz ur és én nyerünk — mondta az egyik utas.

— A kalauz ur barátja és én egyáltalán nem nyerünk. Nem jár a lap.

— Szóval az a helyzet — mondta a kalauz.

Meg egy darabig játszottak. Aztán a kalauz felállt, és mege-

rintette a potyautas vállát. A potyautas felállt és rámosolygott az utasokra, bólintott. Kimentek a folyosóra.

— Leszállunk — mondta a kalauz. — Mindenképpen le kell szállnunk.

Amikor a vonat megállt, mindketten leereszkedtek a peronra.

— Nem volt jegye. Meg kellett volna büntetnem — mondta a kalauz. Majdnem a kijáratig kísért a potyautast.

— Na, minden jól — mondta neki.

A potyautas megállt, most sem szólt egy szót sem, csak rámosolygott és bólintott.

A vonat elindult és a kalauz visszatért a fülkébe.

— Leolthatnánk azt a villanyt — mondta.

Az egyik utas leoltotta.

— Vacak kis helyen szállt le a barátja — mondta a kalauznak az egyik utas.

— Elég furcsa embernek nézett ki — mondta a másik.

— Az igaz — mondta a kalauz. — Van benne valami furcsa. De nem tudom, pontosan mi. Elég élelmisodtam.

— Az ember itt mindenféle alakokat megismer. Nem igaz? — Az lehet — mondta a kalauz. — Nagyon is lehet. El lehet ezen gondolkodni.

Aztán homlokát az ablaknak nyomta, lenézett a tórtas alá, a rétekre, s a következő állomásra nem mozdult.

beidegódottunk. Bántottam a „lővi” a nyilat.

Színészdekomban kritikát írt, de mások nálammál hivatottabbak feladata. En csak néhány szubjektív benyomást szeretném elmondani kiállításával kapcsolatban.

Azzal, hogy izig-verig modern piktorának tartom Vilhelm művészetét, jól tudom, meg semmit sem mondtam. A modernség olyan gyűjtőfogalom, amibe minden belefér, olvkor meg a saját ellentéte is. Ha megis leírtam, megkísértem megmagyarázni, miért. Többek között szavakkal alig kifejezhető nyugtalanságot, Ez az anyagság objektívizált nyugtalanság a mai ember életérzésének egyik legjellemzőbb tulajdonsága, melyen az ember fenyegetettség-érzése bujlik, világkatasztrófa-előérzet, az atomhárali irozatos lehetősége, nem utolsá sorban a közelmult ösztönökben hordott, sejtjéikbe ivodott elhesegethetetlen rettenete.

Furcsamod, Vilhennel a nyugtalanság saját ellentétébe csap át, mert kompozíciójáról, ugyanakkor megnevezhetetlen nyugalom árad, valami ősi, mar-már teremtés előtti nyugalom, a mozdulatlan anyag, az örök anyag” szinte félelmetes nyugalma.

E kettő dialektikája szolgáltatja a Vilhelm-kep különleges izgalmát, szuggesztív hangulati sugárzást. Milyen eszközökkel éri el mindezt a művész? Szokatlan, mehökkentően diszsonans színkontrasztjaival, mar-már indulatos, dühös esetekezelésével, festői rögtönzéseként ható eljárásával. Másrészt kompozíciója többségének merev szimmetriájával, azzal, hogy a képnek „centrává” van, másszóval geometrikus kristályosodási pontja, akárcsak a primitív nepek képzőművészetének.

Ez lehet a titka annak, hogy képeim egy olyan jelkeprendszer u-

ralkodó jelentését érezzük, amely egyszerre racionalis és értelmintu- li, akárcsak a modern zene, mondjuk például a Bartók-zene jelkeprendszere. Ennek a segítségé- vel kívánja és tudja is felmutatni az emberi lélek, test, az anyag látszatán túli struktúráját. Ezért si-

kerül neki a rutban felfedezni a szépséget, a szépségben az elmul- las, a bomlás, romlás iszonyatát, vaszonra varázsolni, valamikeppen érzékelni az emberi lélek örök didergését, ősi felelmet a rá váró ismeretlentől. S mindezt az ösztön ihletettségével, a festői intuícióval, találatával és a fölényes intellektus, a rendező értelem ellenőrzésével. Ha a művész teremtő, márpedig az igazi mindig az, akkor Vilhennel sikerült megalkotnia

a maga művészi mikrokozmoszt, benpesítette azt valóság és képzeletvilág teremtényekéül, sok-sok szinte felelmetes, félig ember, félig állat alakokkal, monstrumokkal, az emberben élő és az embert szorongató démonokkal.

Felmerülhet és ohatatlanul fel is merül a kérdés: aki illennek látja az emberi és környező világot, azt nem fertőzte-e meg az egzisztencialista életérzés, a XX. század mal du siecle-je. Határozott nem-

mel felelek, annak ellenére, hogy hangvetelének mornidságát, tragikus kicsengetést letagadhatnám. Csakhogy aki így tud aggodni az emberért, azt nem érheti az önelcelu tagadás vádja, hiszen ez a látszólagos pesszimizmus éppen az emberi értékek megvédése érdekében járjon fel s megvilliantja a katarzist is. Nem közöny ez az emberivel szemben, hanem éppen a fordítottja: aktív ember és élet-szerető, művészi „könyörgés az emberért”.

POLGAR ISTVÁN

TALALKOZÁSOK

